

בש"פ 2851/19 - נתן פורמן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 2851/19

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

המבקש: נתן פורמן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערער על החלטת בית המשפט המחוזי
בחיפה בע"ח 6438-04-19 שניתנה ביום 14.4.2019
על ידי כב' השופט יחיאל ליפשיץ

בשם המבקש: עו"ד מיכל רוזן עוזר; עו"ד נעה פירר

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 14.4.2019 בע"ח 6438-04-19 (כבוד השופט יחיאל ליפשיץ), במסגרתה נדחה עררו של המבקש והתקבל ערר המשיבה (להלן: "המדינה") על החלטת בית משפט השלום בחיפה מיום 25.3.2019 בצ"א 58223-11-16 (כבוד השופטת מריה פיקוס בוגדאנוב). עניינן של ההחלטות – הארכת תוקפם (שישית במספר) של צווי תפיסה לרכושו של המבקש.

2. נגד המבקש מתנהלת חקירה בחשד שביצע עבירות של קבלת שוחד, קבלת דבר במרמה, הפרת אמונים בתאגיד והלבנת הון. על פי החשד המבקש קיבל שוחד בסך של כמיליון אירו מחברת "מרצדס בנץ" בעת שכיהן בתפקיד בכיר בחברת "אגד". במסגרת החקירה, ועוד בטרם הוגש כתב אישום, נתפסו בשלהי חודש נובמבר 2016 כספים ונכסי נדל"ן שהיו רשומים על שמו של המבקש.

3. הואיל והחקירה בעניינו של המבקש מתנהלת קרוב לשלוש שנים, הגישה המדינה מעת לעת בקשות להארכת תוקפם של צווי תפיסה לרכושו של המבקש. על ההחלטות להאריך את תוקפם של צווי התפיסה הגיש המבקש

עררים לבית המשפט המחוזי (ע"ח 6438-04-19; ע"ח 44003-10-18; ע"ח 46636-05-18; ע"ח 42595-01-18; ע"ח 29023-09-17; ע"ח 41030-12-16), וכן ארבע בקשות רשות ערר לבית משפט זה (רע"פ 7860/18; רע"פ 4487/18; רע"פ 7493/17; רע"פ 1306/17) אשר נדחו כולן.

4. שיעורם הכספי של התפוסים השתנה במרוצת הזמן וההחלטות השיפוטיות שניתנו בעניינו של המבקש. כך, בתחילה נתפסו נכסים בהיקף של 10.3 מיליון ש"ח, ואילו במסגרת ההחלטה מושא הערר שלפני נתפסו נכסים בהיקף של 7.4 מיליון ש"ח. למען שלמות התמונה יצוין כי במסגרת בקשות צווי תפיסה קודמות ייחסה המדינה למבקש עבירות נוספות, שאינן נוגעות לפרשת השוחד הנזכרת לעיל, אולם במסגרת הבקשה הנוכחית המדינה אינה מייחסת למבקש חשדות נוספים מעבר לפרשה זו.

5. בהחלטתו מיום 25.3.2019 דן בית משפט השלום בבקשה שיטית להארכת תוקפם של צווי התפיסה, במסגרתה ביקשה המדינה להעמיד את שיעור התפוסים על סך של 7.4 מיליון ש"ח (המורכב מקרן בסך 5.6 מיליון ש"ח וכן הפרשי ריבית בסך 1.8 מיליון ש"ח). בית משפט השלום נעתר לבקשה באופן חלקי, והאריך את תוקפם של צווי התפיסה בידי המדינה ביחס לקרן בלבד, קרי ביחס לסך של 5.6 מיליון ש"ח, אולם דחה את בקשה המדינה לעניין הריבית, ופסק כי המדינה לא העמידה תשתית ראיתית מספקת באשר לגובה הריבית שנצמחה על הקרן, ועל כן הורה כי צווי התפיסה יחולו על נכסים בשווי סך 5.6 מיליון ש"ח בלבד.

6. הן המבקש והן המדינה הגישו ערר לבית המשפט המחוזי. זה האחרון דחה בהחלטתו מיום 14.4.2019 את הערר שהגיש המבקש, וקיבל את ערר המדינה. נפסק כי החקירה נמצאת ב"ישורת האחרונה", וכי בנסיבות התיק, ובשים לב לשלב בו מצוי הטיפול בו, צדק בית משפט השלום כאשר הורה על המשך תפיסת הרכוש לצורך הבטחת אפשרות חילוטם אם יורשע המבקש בהליך העיקרי. עם זאת, קיבל בית המשפט המחוזי את ערר המדינה, וקבע כי יש להורות על חילוט זמני המתייחס גם לריבית שצמחה על הקרן במהלך השנים 2006-2016 (היינו, סך של 1.8 מיליון ש"ח). נפסק כי ריבית הינה "רכוש שצמח" מרכוש אסור כהגדרת סעיף 1 לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן: "חוק איסור הלבנת הון") וכי חילוט הריבית מתחייב גם לאור הוראת סעיף 21 לחוק העוסקת ב"רכוש הושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה". ממילא, כך נפסק, עסקינן בסעד ביניים אשר תכליתו לשרת את צו החילוט הסופי היה והמבקש יורשע בדין, וכי עמדה זו עולה בקנה אחד עם התכלית הקניינית של הכלל בדבר "הוצאת בלעו של גזלן מפיו", אשר בבסיס ההסדר החוקי בדבר חילוט רכוש שהושג בעבירה. כן נפסק כי רמת ההוכחה הנדרשת בשלב זה בנוגע לגובה הריבית איננה מעבר לכל ספק סביר, וכי אין מניעה שבית המשפט יעריך מהו סכום הריבית שיש לחלט.

על החלטה זו של בית בית המשפט המחוזי נסובה הבקשה שלפני.

7. המבקש טוען כי החלטת בית המשפט המחוזי מעלה סוגיה עקרונית ותקדימית בדבר חילוט תשואה היפותטית שצמחה על נכסים שחולטו החורגת מעניינו הפרטני של מבקש. כן נטען כי החלטת בית המשפט המחוזי כוללת קביעה תקדימית לפיה ניתן לתפוס תשואה היפותטית כאמור גם כאשר המדינה אינה יודעת איזו תשואה נשא הכספים ובקשתה "נסמכת על היפותזה" והיא "על יסוד ספקולציה של התביעה באשר לתשואה" (סעיף 3 לבקשת הערר).

8. דין הבקשה להידחות ללא צורך בתשובת המדינה. **אף אם אצא מנקודת הנחה כי המדובר בשאלה**

שטרם נידונה בפסיקת בית המשפט העליון, לא מצאתי כי יש בטענותיו של המבקש כדי להצדיק מתן רשות ערעור. כפי שציין בית המשפט המחוזי, הגדרת "רכוש" בסעיף 1 לחוק איסור הלבנת הון כוללת במפורש "כל רכוש שצמח או שבא מרווחי רכוש כאמור". אם מצרפים להגדרה זו את הוראת סעיף 21(א) לחוק איסור הלבנת הון, המסמיכה את בית המשפט לחלט במקרה של הרשעה בעבירה לפי סעיפים 3 או 4 לחוק גם "רכוש שהושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה או כתוצאה מביצוע העבירה...", הרי שהמסקנה המתבקשת היא שבמישור הסמכות אין כל ספק כי ניתן יהיה להורות בתום ההליך על חילוט לא רק כנגד הקרן שהושגה כתוצאה ממעשה העבירה, אלא גם כנגד התשואה שהצמיחה קרן זו במהלך הזמן. אכן, השאלה כיצד יש לחשב את התשואה שצמחה על הקרן במקרה נתון עשויה לעורר שאלות לא פשוטות, ואולם בשלב בו אנו מצויים אין צורך להעמיק בעניין זה, שכן כל תכלית תפיסת חפץ לצורך חילוטו צופה פני עתיד ההליך המשפטי (ראו: בש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.3.2006)). ממילא, המדובר בסעד ארעי, אשר המצע הראיתי לאורו נבחנת השאלה כיצד לכמת אותו הוא מוגבל וחלקי. בהינתן האמור, השימוש בשיעורי ריבית, שהיו מקובלים בשוק הישראלי בתקופה הרלוונטית ביחס להשקעות בסיכון נמוך, כמדד להערכת התשואה המינימאלית שצפוי כי תחולט בתום ההליך היא סבירה, ואף מתבקשת (בענייננו חושבה הריבית על בסיס ממוצע של ריבית פריים וריבית מט"ח - שניהם מדדי תשואה המתייחסים להשקעה בסיכון נמוך). בשים לב לכך, קביעת בית המשפט כי במקרה דנן יש מקום לאשר תפיסה לא רק כנגד הקרן (העומדת על 5.6 מיליון ש"ח) אלא גם כנגד תשואה בשיעור של כ- 32% מהקרן (1.8 מיליון ש"ח) בגין תקופה של כ- 10 שנים (בין 2006 ל-2016) איננה מסוג הקביעות המצדיקות מתן רשות ערעור בגלגול שלישי.

9. לאור האמור לעיל, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ב' באייר התשע"ט (7.5.2019).

ש ו פ ט